

Izaja vsak de-
lavnik popoldne

CENE PO POSTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

NOVI ČAS

Uredništvo in upravnstvo v La-
planjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 30 — Telefon
upravnstva št. 324 —

CENE PO POSTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 60 VIN.

Seja konstituantne.

LDU Belgrad, 25. jan. (ZNU) Predsednik dr. Ivan Ribar otvoril VI. redno sejo ustavotvorne skupščine ob 17. uri. Zapisnik zadnje seje se sprejme brez ugovora, nakar prečita tajnik Janjič prošnje in pri-
tožbe. Odbor za izpremembo poslovnika predloži svoje poročilo o izvršenih izpre-
membah. Dr. Armori iz Orebiča pripove-
duje nato o strahotah italijanskega terorja
na otoku Korčuli. Okrožno sodišče v Ljub-
ljani zahteva izročitev poslanca Antona
Brandnerja, ki se je pregrešil zoper § 411.
Kaz. zak. Dopis tega sodišča se odstopi
imunitetnemu odseku.

Ker je načrt ustave kraljeve vlade s
predlogi za izpremembe vred tiskani in
razdeljeni poslancem, se bo prečitala to-
zadnja predložka, kakor hitro se izvoli
ustavotvorni odbor, ki bo razpravljajal
o njej.

Posl. Vojislav Lazič interpelira pred-
sednika v imenu zemljoradnikov, zakaj se
se ne odpirajo ob določenem času. Pred-
sednik odgovori, da se to godi zato, ker o
pravem času še ni navzočih zadostno šte-
vilo poslancev. V prihodnje bo predsednik
odredil čitanje poslanskih imen in bo pri-
šel razposiljati opomine. Posl. Ivan Deržić
interpelira ministra za promet glede pre-
mestitve nekaterih uradnikov na belgraj-
skem kolodvoru. Minister odgovori, da so

bili nekateri premeščeni iz službenih ozi-
rov, drugi pa so podali ostavko. Poslanec
Ethin Kristan interpelira ministr. predse-
dnika radi naredb proti komunistom. Po
njegovem mnenju te navedbe ne tangirajo
samo komunistov, ampak sploh vso poli-
tično svobodo. Poslanec vpraša, ali hoče
vlada razveljaviti te navedbe. Mesto min.
predsednika, ki je zbolel, odgovori mini-
ster za notranje posle Drašković. Ta iz-
javi, da se je vlada že precej od svojega
nastopa dalje bavila z nazori dr. Vesniča
in da je sklenila, da teh naredb ne samo
ne bo razveljavila, ampak še dalje izvajala
z vso doslednostjo. Minister je odgovoril,
da za odgovor na tako važno vprašanje
sedaj ni pravi čas in je prosil poslance, naj
zahteva pojasnil na dan, ki je določen za
interpelacije. Posl. Miletič (radikalec)
vpraša vojnega ministra, zakaj se ne izpla-
čujejo svojčas izvršene rekvizicije za voj-
sko. Vojni minister odgovori, da je mini-
strstvo v tem zmislu že vse potrebno ukre-
nilo in da bo pričelo z izplačevanjem, ka-
kor hitro bo odobren potreben kredit.

Nato se zaprisežejo trije poslanci, ki
se niso prisegli. Spritno tega predlaga pred-
sednik, naj se dnevni red preloži do pri-
hodnje seje, katero odreja za petek, dne
28. januarja.

Franc Terseglav:

Cerkvenopolitično
oprašanje in naša
ustava.

VI.

Medkonfesionalna, ne- ali nadkonfe-
sionalna pariteta, to so vse zanikajoči poj-
mi, ki ne povedo nič pozitivnega. Ali naj
to pomeni, da bodi država sploh nekrščan-
ska ali »nad krščanstvom«? Proti temu
govori vsa preteklost, ves razvoj države
pod vplivom krščanske pokulturne valne
dela, ves njen ustroj tudi v sedanjosti. Ves
pravni red, na katerem naše države slone,
je v svoji globini krščanski; čut občestve-
nosti, ki državljane veže med seboj, je pro-
dukt krščanske npravstvene vzgoje, vsa av-
toriteta države temelji na krščansko-reli-
gijskih motivih. Če ni krščanstva, država
nima ničesar, na čem bi gradila; antično
poganstvo je mrtvo, vzhodne politeistične
religije se evropski miselnosti ne dajo vce-
piti, moderni svetovni nazor, ki bi krščan-
stvo nadomestil s pozitivnimi protivredno-
stmi, pa je še zmiraj le šolska teorija ali
pa skaljeni odblesk krščanskih idej. Naj mo-
derni država ustavno uzakoni še tako pa-
riteto, dejansko ne bo nikoli dopuščala, da
bi n. pr. židovstvo ali muslimanstvo zado-

bilo večji vpliv v državi, da bi se na javnih
službah in v armadi brez gotovo mero raz-
širilo, da bi njega duh proniknil v postavo-
dajo. Mislim, da je tudi jako veliko vpra-
šanje, bi li naše države mogle in hotele de-
jansko, vseskozi in resnično podpirati n.
pr. kakršnokoli drugo, radikalno protikr-
ščansko, svobodomiselnost versto in bi li to
imelo kak trajni uspeh, bi li realni politik
mogel dosledno in dolgo v takem duhu vla-
dati. Doktrinarij pretekle dobe so bili
radikalni na katedrah, njihovi učenci na
višjih upravnih mestih so se pa unesli.
Najsvobodomiselniji funkcionar na od-
govornem mestu pride večkrat v polo-
žaj, da odloči za krščansko stališče proti
lastnemu, ker mora računati za dejstvo:
dejstvo pa je, da je krščanstvo slejkoprej
edina resnično tvorilna moč v državnem
življenju. Danes, ko Francija išče stikov s
cerkvijo, je to morebiti še bolj jasno kot
kdaj; ves razvoj povojne miselnosti kaže
na poglobljenje najplemenitejših duhov v
krščanskem religioznem smislu. Še nedav-
no je 116 nemških vseučiliških profesorjev
javno vzdignilo svoj glas za obrambo ver-
skih interesov, izjavljajoč, da »s krščansko
vero stoji in pada nemški narod«. Lani so
ministrski predsedniki britskega dominija
v skupni deklaraciji opozorili svoje narode
na to, kako pogrešeno je bilo, da se je kul-
turno-socialni pomen krščanske religije

tako zanemarjal. Njim je »vera v Boga, pri-
znanega kot oče, poznanje Božje previdno-
sti temelj in krona dela za vzpostavitev reda
in sklada med ljudmi« in svečano izpove-
dujejo, »da se najčvrstejši temelj svetovne-
ga mira zida na priznanju teh transcen-
denčnih načel«. Isto idejo je Harding pred
svojimi volivci naglašal, rekoč: »Če bi
imeli več svetosti, več moralnosti, več za-
upanja v Boga, sem prepričan, da bi has to
veliko bolj približalo k trajnemu miru nego
katerokoli drugo sredstvo.« Pariteta kot
načelo a-krščanstvo je nekaj nesmiselne-
ga, zanikuje državo, ki se je razvila na
osnovi krščanske etičnosocialne misli, bi
vse razurila in nič ne zgradila. In v resnici
naše države niso paritetične v tem smislu,
ker biti ne morejo, naj se teoretično pos-
tavljajo še tako »nad« krščanstvo, »izven«
krščanstva.

Morebiti pa naj paritetično načelo po-
menja, da se sodobna kulturna država drži
krščanstva »na splošno«, njega kulturno-
etičnih smernic, da se pa postavlja nad hi-
storične konfesije, nad cerkve, nad razne
socialne oblike krščanske religiozne misli?
Navadno se stvar res tako pojmuje, a je
bistveno pogrešena in zato tudi take »nad-
konfesionalnosti« v resnici ni. Ali je drža-
va resnično-krščanska, sloni na kulturno-
npravstvenih načelih vesoljne krščanske
cerkve, ki pronicuje tudi vse razne krščan-
ske konfesije, ali pa razen tega kaže še
neke posebne znake, ki so raznim konfesij-
am svojstvene (protestantska Nemčija,
pravoslavna Rusija, posebni kolorit ameri-
kanskega protestantstva), kakoga »sploš-
nega«, »necerkvenega«, nekonesionalne-
ga« krščanstva pa ni razen v abstrakciji.
Krščanstvo je samo eno, je socialno kon-
kretizirano v cerkvi, krščanska cerkev pa
je vesoljna, in kar je resnično krščanskega
v raznih konfesijah, kljuje na njih dnu, spaja
vse kristjane, ki so ločeni med seboj brez
subjektivne krivde, je katoško, vesoljno,
je ena in ista cerkev. Konkretnega, živega,
tvorilnega krščanstva, ki bi bilo nekaj eks-
trakt iz vseh konfesij ali pa nekakšen
umetni sestav iz raznovrstnih konfesional-
nih elementov, ni — konkretno, živo, tvo-
rilno je krščanstvo ene, edine, resnične, ve-
soljne cerkve. Med- in nadkonfesionalno,
necerkveno ali nadcerkveno krščanstvo je
ravnotak zgolj umstveni stvar, ena merac
mentis, kakor je tisto nad- in izvenkrščan-
stvo, o katerem smo govorili zgoraj. Ni no-
benih kulturno-etičnih smernic, ki bi na
takem stvoru slonele, iz njega izhajale —
one izvirajo iz zgodovinske, konkretne,
določne cerkve, ki je socialno organizirano
krščansko verstvo. Brez socialne organiza-
cije pa sploh ni verstva, ki bi imelo živ-
ljenjski pomen in opravičbo.

Širite „NOVI ČAS“

Kako žive socialistični
voditelji.

Nekdo, ki je opazoval življenje sociali-
stičnih veličin, ki so se bile začetkom te-
ga meseca zbrale v Inomostu na predpo-
svetovanje za dvanaesto internacionalno
konferenco, opisuje v »Reichsposti« živ-
ljensko umetnost teh ljudi tako-le:

»Bil sem presenečen, koliko potrošijo
zastopniki proletariata. Slučajno sem zaj-
trkoval v istem lokalu kakor oni in videl,
da so si privoščili vedno najboljše in naj-
dražje. Inomost je razmeroma poceni, a
vsak teh gospodov je napravil za zaju-
trek nad sto kron cehe. Pri tem so kadili
najfineše inozem. tobačne izdelke. Viso-
ka »proletarska« gospoda je nastopala v
najelegantnejši obleki in v vsakem oziru
najbolj negovana. Gospodje socialisti so
nekako demonstrativno kadili svoje dra-
gocene smotke in svalčice in v vidno za-
doščenje jim je bilo, ko so se mogli pred
očmi občinstva, oblečeni v tople kožuhe in
zaviti v volnenino, široko posesti v avto-
mobil, nakar je šofer še vsakega posebej
zadelal z odejami, da ni mogla nobena sa-
pica do njega. Nato je šlo v diru v sveži ti-
rolski zrak.«

Ali se ubogemu zapeljanemu sociali-
stičnemu delavstvu nič ne posveti ob ta-
kem življenju njegovih voditeljev? Ti vo-
ditelji toliko kljuje proti buržujem, ki se
maste od delavskih žuljev — toda ali se
življenje socialističnih voditeljev v čem
razlikuje od življenja kapitalistov, verižni-
kov in drugih takih ptičev? Ali ti voditelji
ne žive tudi od delavskih žuljev? Kdaj bo
delavstvo spoznalo, da razni socialistični
voditelji ne iščejo delavskih koristi, ampak
svoje lastne na račun delavskih?

Kako so boljševiki
uredili zakon.

Boljševiki so prvotno nameravali podreti
vse ovire in omejitve pri sklepanju zakonov.
Žena naj bi se kakor vse drugo komunistirala.
No, življenje samo tega ni preneslo in na Ru-
skem je še danes v veljavi zakon med enim
možem in eno ženo. Boljševiki sami so bili
prisiljeni, da prvotno zakonsko svobodo znat-
no omeje.

Zakon se sklepa v boljševiški Rusiji pred
civilnim uradom; vsekakor je pot do njega
svobodnejša in lažja nego v drugih deželah.
Ženin in nevesta gresta skupaj na sovjetski
urad, se dasta ondi vpisati, položita roke na
desno zastavo — in poroka je izvršena. Pri
tem je dano ženi na svobodno voljo, da ohrani
svoje ime, ali pa sprejme možovo. Vsaki ne-
vesti da država najpotrebnejšo balo. In tu je
tista občutljiva točka, vsled katere je sovjets-
ka oblast primorana, da zakonske ločitve ko-
likor mogoče oteži in omeji. Saj se je po me-

E. Bulwer:

Poslednji dnevi v
Pompejih.

DRUGO POGLAVJE.

Slepa cvetličarica in moderna krasotica. —
Ateneva izpoved. — Citatelju se predstavi
Arbak iz Egipta.

Med živahnim razgovorom o tisočero re-
cel sta mlada možaka stopala po ulicah, in
dospela v oni del mesta, kjer je bilo vse polno
najkrasnejših prodajal, ki so bile odprte in
blestele v najslajnejših, a harmoničnih fre-
sknih barvah. Lesketajoči vodometi, ki so pri
vsakem razgledu metali vesele curke v po-
letni zrak; množica pešcev, ali pravzaprav
pohajalcev, izvečine oblečenih po tisknem na-
činu; pisane gručice zbrane pred vsako mikav-
nejšo prodajalno; sužnji, ki so hodili mimo
noseč na glavi bronaste vrče najkrasnejše obli-
ke; dekleta z dežele, ki so stale v pogostih
presledkih z jerbasi polnimi rdečega sadja in
cvetlic, ki so bolj mikale starodavne Italijane
kot njihove današnje potomce, mnogobrojni
prostorji, ki so tem ljudem nadomeščali ka-
varne in klube dandanašnjih časov; prodajal-
ne, kjer so bile po mramornatih policah raz-
ložene vaze z vinom in oljem, in kjer so pred
pragom sedeži, zavarovani pred solncem s
škrlatastimi strehami, vabili utrujene, da se
odpočijejo, malomarne pa, da postojajo — vse
to je tvorilo prizor tako zarečega in živahne-
ga vrvenja, kakor je lahko opravičevalo Glav-

kovega atenskega duha, da je tako dovteten
za zabavo.

»Ne govori mi več o Rimu«, je dejal Klo-
diju. »Zabave so med onim mogočnim zdov-
jem vse preveč sijajne in težke; celo okrog
dvora, celo na Neronovi zlati niši in poraja-
jočem se sijaju Titove palače je neka dolgo-
časna, pusta krasota — oči te bole — duh je
utrujen; in vrhu tega, Klodij, smo nezadovolj-
ni nad neznatnostjo svojih razmer, ko vidimo
ogromno razkošje in bogastvo drugih ljudi.
Tukaj pa se izlaska udamo zabavi ter vživamo
ves blesk razkošja brez utrudljivosti njegovega
velikolepja.«

Potemtakem si pa gotovo z ozirom na to
čuvstvo izbral svoje poletno bivališče v Pom-
pejih.«

»Tako je.«

»Vendar pa tudi tebi prija družba učenih
ljudi; kar se pa pesništva tiče, veš, je tvoja
hiša res kar polna Eshila in Homerja, epike
in drame.«

»Da, ampak ti-le Rimljani, ki posnemajo
moje atenske prednike, vsako reč že tako ne-
rodno naredo. Celo na lev jim morajo sužnji
nositi Platona za njimi, in kadar zgreše mrja-
sca, pa privlečejo na dan svoje knjige in pa-
piros, da ne bi čaša izgubili. Kadar plavajo
pred njimi plesačice v vsem ljubkovanju per-
zijskih šeg, pa jim kakov osvobojeni trot s
kamenitim obrazom bere kak odlomek iz Ci-
ceronove knjige »De officiis«. Nerode! Zabava
in knjige niso reči, ki bi se dale na ta način
mošati — vsako je treba uživati posebej. S
tem pretiravanjem oljke, izgubljajo Rimljani

oboje in kažejo s tem, da nimajo smisla niti
za eno niti za drugo. Šele pred malo dnevi
sem obiskal Plinija.« Sedel je v svoji vili
in pisal, nesrečni suženj pa mu je igral med
tem na tibijo. Njegov nečak — bica takim
modrijanom gizdalinom! — je prebiral Tuki-
didoz popis kuge, prikimalav s svojo malo
domisljavo glavo po taktu godbe, ustnice pa
so mu ponavljale vse odurne podrobnosti one-
ga strašnega opisa. Smrkolin ni videl nič ne-
primerneza v tem, da je vse hkratu poslu-
šal ljubavno pesem pa bral popis o kugi.«

»Veš, pa je oboje v resnici precej eno in
isto,« je dejal Klodij.

»Tako sem mu tudi povedal, v opraviče-
nje njegove trparije; mladič pa me je očita-
joče pogledal v obraz, ne da bi razumel šale,
pa mi je odgovoril, da je godba prijala zgolj
neobčutljivim ušesom, knjiga pa — pomisli,
popis kuge! — mu je navduševala srce. »Ej,
je dejal debeli njegov stric šepetajoč, »moj
fante je cel Atenec, ko vedno pomešava korist-
no s prijetnim.« O, Minerva, kako sem se sme-
jal sam pri sebi! In ko sem bil tam, so prišli
temu fantu modrijani povedat, da je njegov
najljubši osvobojenec pravkar umrl za mrzlico.
»Neizprosna smrt!« je vzkliknil; »prinešite mi
mojega Horaca. Kako lepo nas tolaži divni
pevec v takih nesrečah!« — Ej! Ali morejo
taki ljudje ljubiti, Klodij? Celo s svojimi čuti
pač komaj. Kako redko ima kak Rimljan srce!
To ti je zgolj mehanizem duha — brez kosti
in mesa.«

»Rimski učenjak.

Dasiravno je bil Klodij sam pri sebi ne-
kolikr užaljen zbog teh napadov na svoje ro-
jake, se je delal, kakor da soglašal s prijate-
ljem, deloma ker je bil že po naravi lizun,
deloma pa ker je bila pri mladih rimskih raz-
uzdancih moda, da so hlinili nekoliko zani-
čevanja do istega lastnega rodu, ki jih je prav-
zaprav delal tako nadute; bila je moda, da
so posnemali Grke, a se vseeno smejali svo-
jemu nerodnemu posnemanju.

Ko sta se tako razgovarjala, jima je za-
prla pot množica, ki se je zbrala okrog od-
prtega prostora, kjer so se stekale tri ceste,
in ravno tam, kjer so stebrenčki nekega majh-
dega, ličnega tempelja razgrinjali senco, je
stalo mlado dekle s cvetlično košaro na des-
nici in z majhnim, s tremi strunami oprem-
ljenim godbenim orodjem v levici, na kate-
rem je s tibimi, mehikimi glasovi ubirala neki
divji, napol barbarski napev. Pri vsakem od-
moru godbe je ljubko mahala z jerbasmom na-
okrog vabeč postajalce k nakupu; in marsikaj
sesterečev je deževalo v košaro, bodisi v pri-
znanje godbe, bodisi iz sočutja do pevke —
bila je namreč slepa.

»To pa je moja uboga Tesalka,« je dejal
Glavk in obstal, »nisem je še videl, odkar
sem se vrnil v Pompeje. Tiho! kako ljubek
ji je glas; poslušajva jo!«

»Imeti moram tisti-le šopek vijolic, draga
Nidija,« je rekel Glavk, ko sta jo nekaj časa
poslušala, se gnetla skozi množico, ter vrget
perišče drobnega denarja v košaro; »gla« ti
je čarobnejši kakor kdaj.«

(Dalje.)

stih dogajalo, da so se gotove ženske vsake mesece poročile z novim moškim, da so tako vedno znova dobile od države nevestino opremo. Proti temu so izdali boljševiki ostre odredbe, ki nehoti vedejo do trajnosti zakonskih zvez.

Razen nevestine opreme dobi vsaka mati perilo za vsakega novorojenca. Tudi to je nekatere vedlo do zlorab ter se je v velikih mestih vršila cela trgovina z najemanjem dojenčkov. Te goljufije doslej še niso mogli zatreti.

Kar tiče vzgoje otrok, zahteva komunizem načelno, da bodi vsa vzgoja otrok v drž. rokah. To načelo pa se ne izvaja v celoti. Pač pa so po vseh industrijskih središčih ustanovljene državne vzgojevalnice, ki se bodo polgoma izpremenile v poboljševalnice, na splošno pa stariši sami vzgajajo svoje otroke. Po šolah vbijajo otrokom v glavo v prvi vrsti novo družabno zavest in ostro ločijo boljševiško, delavsko in meščansko dečo. Vera je po državnih predpisih popolnoma izkjučena tako pri sklepanju zakonov kakor tudi pri vzgoji mladine.

Po vsem tem bi moral npravi propad med ruskim narodom strašno hitro napredovati. Da temu ni tako, je zasluga moči, ki je boljševiki kljub vsemu prizadevanju niso mogli vreči s prestola, a to je duhovščina. Ta si je posebno na deželi tudi začasa najhujšega preganjanja znala ohraniti znaten vpliv na ljudstvo in ta vpliv sedaj neprestano raste. Tako tudi v boljševiški Rusiji ogromna večina prebivalstva ob sklepanju zakona in rojstvu otrok noče ostati brez cerkvenega blagoslova.

Nadzorstvo dela po delavcih.

»Slovenski Narod« se že nekaj časa zaganja v g. Katauer ker je ministrstvo za socialno politiko imenovalo za uradnico v redu sekretarja III. razreda. Podlika ji nesposobnost za pomočnico obrtnega nadzorstva. Zakaj vse to? Zato, ker je g. Katauer delavka. Frakarska gospoda, ki jo napada v »Narodu«, meni, da delavka in da ravno pri g. Katauer je skušnja pokazala, da frakarska gospoda nima o teh stvarih nobenega pojma, ali pa iz sovraštva do delavstva tega noče priznati. Čudno je tudi to, da »Narod« niti lastnih pristašev ne vpoštevata. Saj je bila imenovana Katauer za časa, ko je bil g. dr. Kukovec minister za socialno politiko. Ta gospod bi je gotovo ne bil imenoval, ako bi bil uverjen, da je nesposobna. Načelo vseh socialnih ljudi je, da se mora delavstvo pritegniti obrtnemu nadzorstvu. V tem oziru obstoje javni programi, za katere pa menda kapitalistična gospoda ne ve, in se v svoji nevednosti podaja v podle denunciacije, da bi s temi doseglji svoj »socialni« nameri, preprečiti kontrolo razmer v podjetjih po delavcih.

Že dolgo se je delavstvo potegovalo za to, da bi bili delavci pritegnjeni k obrtnemu nadzorništvu. In prav tako dolgo se je delavstvo borilo za to, da bodo obrti, v katerih so zaposlene delavke, nadzorovani po ženskah. To se je sedaj zgodilo. G. Katauer je prva delavka, ki ima pravico nadzorovati obrate. To svojo nalogo izvršuje vestno in točno. Da pa ni doktorica, to ni njena krivda! Naj pa liberalni doktorji najprvo gredo za par let mešat malo ali kopal premog — pa bodo tudi oni lahko postali, če bodo pridni in vestni, delavni pomočniki obrtnega nadzorstva.

Konjsko kopito liberalnih vseučencev, ki hočejo komaj priborjeno ustanovo odpraviti, mora tudi tu med delavstvom zadeti na trd kamen in se razbiti.

ANGLESKA TRGOVSKA MORNARICA.

LDU London, 25. januarja. (Brezlično) Objave Lloyda kažejo, da je bilo v zadnjih par letih zgrajenih trgovskih ladij 18 in pol milijona ton. Angleška ladjedelna industrija je leta 1920 dosegla tako višino, ki doslej še ni bila dosežena. Angleži so leta 1920 prekosili celo dosedanj največjo višino (leta 1913) za 142.000 ton. V angleških ladjedelnicah je bilo izdelanih 618 trgovinskih ladij, ki so imele skupno 2.055.000 ton. 850.000 ton ladij je bilo izdelanih na naročila iz tujih držav.

KAKO NAJ SE RESI AVSTRIJA.

LDU Paris, 25. januarja. (Dun. KU) Današnja seja vrhovnega sveta se je pričela ob enajstih dopoldne in se je na njej razpravljala problem Nemške Avstrije. Razpravljalo se je o uspehih dosedanjih posvetovanj in o poročilih, ki so jih prijavili angleški, francoski in italijanski finančni strokovnjaki. Nato je vrhovni svet sklenil, sestaviti poseben komite, ki bo proučeval vprašanje, kakšne navedbe in ukrepe morajo izvršiti velesile. Prvotno se ni nameravalo spraviti problem Avstrije na dnevni red današnje seje. Ker pa se je izkazalo, da je v vprašanju razorožitve potrebno, da se izvedenem vnovič predloži v razpravo cela vrsta tehničnih podrobnosti, se je avstrijsko vprašanje stavilo že sedaj na dnevni red.

SIJAJNA VEČERJA DR. KUKOVCA.

LDU Belgrad, 25. januarja. (ZNU) Minister za trgovino, dr. Veloslav Kukovec je priredil na čast nemškimi delegatom sijajno večerjo.

ŽELEZNISKI TARIFI.

LDU Belgrad, 25. januarja. (ZNU) V ministarstvu za promet se bo sestavila posebna komisija, ki bo 8. februarja pričela izdelovati potniške tarife v Pragi za neposredni promet med Čehoslovako in Jugoslavijo.

LDU Belgrad, 25. januarja. (ZNU) V prometnem ministarstvu se izdeluje naredba za izenačenje tarifov za promet z blagom po celi kraljevini.

LDU Belgrad, 25. januarja. (ZNU) Minister za šume in rude je izdal naredbo, ki regulira sekanje dry in izvoz lesa za kurjavo. Računajo, da bomo lahko izvozili drva za eno milijardo dinarjev.

Politični dogodki.

+ Judje za versko vzgojo — judovske mladine. Na Dunaju so v dosego zvišani plač stopili v štrajk judovski veroučitelji in štrajk še traja. Nasproti temu štrajku je zavzela zveza nastavljenecv židovske verske občine na svojem občnem zboru naslednje stališče: »Da se varuje ugled naše občine in v spoznanju eminentne važnosti neprekinjene verske vzgoje naše mladine, izraža zbor enodušno željo, da se upravičene zahteve veroučiteljev na ljudskih in meščanskih šolah čim preje zadovoljijo in štrajk konča.« Tako judje presojaajo vrednost verske vzgoje, kadar gre za njihovo lastno mladino. Drugače pa javno in očito rujejo proti verski vzgoji — krščanske mladine in so povsodi apostoli brezverske, laične šole. Pač dobro vedo, da je krščanska verska zavest in npravnost naravnih najzidatnejša ovira njihovim krščanstvu sovražnim nakanam.

+ Iz boljševiškega Pečuha. Belgrajska »Samouprava« priobčuje dopis iz Pečuha, ki pripoveduje: Pečuh je danes središče in gnezdo boljševizma. Tu je okoli 10.000 delavcev, ki so vsi od prvega do zadnjega komunisti in pripadniki III. internacionale. Razen teh se je natepolo iz Madžarske do 2000 madžarskih komunistov in funkcionarjev bivše Kunove vlade, med njimi notorični zločinci in rablji. Vsa ta komunistična družba živi v Pečuhu kakor v rajju. Po milosti naše okupacijske oblasti so se komunisti lani polastili občinske uprave in zavladali nemejeno. Prva skrb jim je bila, da so si znatno zvišali plače. Proračun za l. 1921. izkazuje 128 milijonov kron nasproti 14 milijonom lani. Prebivalstvu so naložili ogromne davke, za delavce pa določili tako visoke mezde, da tovarne druga za drugo ustavljajo delo. Pečuh kljub temu še nikdar doslej ni poznal tako veseljskega življenja, kakor se vrši sedaj. Nočne kavarne, bari, krčme so prenapolnjeni; vino in šampanjec tečeta v potokih. Komunisti se sedaj pripravljajo, da ustanove v Pečuhu in na vsem ozemlju, ki ne pripade Jugoslaviji, svojo sovjetsko vlado. Tako poroča »Samouprava«. Na ta način bi dobili sredi vzhodne Evrope boljševiško državo, iz katere bi se uspešno širila propaganda na vse strani. Velikodržavniška politika sedanjih jugoslovanskih oblastnikov smatra to baje za svoj veliki uspeh. Če je to bankokratom danes po godu, ne vemo, če jim bo še jutri. Ampak zločin je, zunaj države netiti in podpirati komunizem, doma pa pobijati komunistične organizacije s takimi sredstvi, kakor to dela sedanja vlada.

Dnevni dogodki.

Ponarejeni 20 dinarski bankovci.

Ker se je izvedelo, da v prometu krožijo ponarejeni 20 dinarski bankovci, so državne blagajne in denarni zavodi nehali jih sprejemati. Včeraj jih tudi ostali zasebniki niso več sprejemali. To je ljudstvu v strašno nepriliko. Današnji »Uradni list« prinaša natančen popis ponarejenih 20 dinarskih falzifikatov, katerih so štiri vrste. Popis je dolg in zelo natančen.

Za danes navajamo popis vrste ponarejenega bankovca.

Velikost klišaja na licu bankovca je v širini in v višini ista kakor pri pravem. Na hrbtu je falzifikat za 2,5 mm v širini in za 0,5 mm v višini manjši od pravega bankovca.

Barve: Na licu pravega bankovca je splošna barva bolj rdečkasta nego na falzifikatu. Zeleni odtisk je na pravem bankovcu olivast, na falzifikatu pa je zelenograhast. Na hrbtu je rdeče ozadje pri originalu mnogo bolj zamolklo nego pri falzifikatu. Modri odtisk je na falzifikatu jasno modre barve, na originalu pa grahasto moder.

Odtisk klišaja: Na licu originalnega bankovca so konture popolnoma jasne, a se spajajo z ozadjem, toda tako, da se vendarle ne izgubljajo med tankimi vzporednimi črtami, ki tvorijo ozadje. Na falzifikatu se konture lomijo pod tankimi črtami ozadja ter se čisto izgubljajo pod njimi.

Na hrbtu ima modri narisek pri falzifikatu mnogo manj detailov na polju in v klasju nego na pravem bankovcu. Rdeče

ozadje se na falzifikatu, dasi je dosti slabotnejše nego na originalu, odraža močnejše.

Razlike v detailih: Razlike v detailih so mnogoštevilne na licu, večinoma pa so manjše važnosti; kdor je malo vajen pazno preizkušati bankovce, jih niti ne opazi. Najvažnejše za občinstvo so: Na klobuku zadnjega kmeta se na pravem bankovcu razločno opazuje okrajki; na falzifikatu ima ta kmet nekakšno kapico brez »krajkov«. Srajca je na pravem bankovcu osenčena mnogo bolj nego na falzifikatu. Drevje v ozadju originalnega bankovca se izgublja v podnožju planin, pri falzifikatu pa se jasno odraža. Volova glava nima na falzifikatu prav nobene sence. Vobče so na falzifikatu konture jako ostre, na originalu pa se stapljajo.

— Poštni uradniki. Poročali smo po dopisnem uradu, da bodo bosanski poštni uradniki premešteni na Slovensko, kar je izzvalo veliko razburjenje povsod. Ta vest je temeljila na pomoti, ki jo je povzročila slaba telefonska zveza. O bosanskih uradnikih ni govora. Gre le za prestavljenje in povišanje poštinih uradnikov v Ljubljani in Mariboru.

— Glavno uredništvo tržške »Edinosti« je prevzel g. dr. Engelbert Besednjak, bivši urednik »Slovenca«.

— Civilna obleka ujetnikov. Prejeli smo: Povedati vam moram zanimiv slučaj, ki dobro ilustrira našo državno administracijo, posebno vojaško. Lanske pomladi, v aprilu 1920, se je vrnil iz ital. ujetništva I. I., ki služi za blapca na Gorenjskem. Takoj se je obrnil na intendanco za Slovenijo radi civilne obleke, ki jo je v letu 1914. oddal v artilerijski vojašnici. Ker pismena prošnja ni pomagala, je v maju prišel osebno na intendanco. Ker tudi ta korak ni imel uspeha, je prišel ponovno v Ljubljano v novembru. Tudi to pot je bil odslovljen z zahtevo, da mora predložiti še osebno potrdilo (dasi je imel tedaj od županstva že tri potrdila) in z obljubo, da bo potem dobil. Izročil je zadevo meni in včeraj sem šel z njegovimi dokumenti na intendanco za Slovenijo v likvidaciji, oddelek za civilne obleke. Na predložene dokumente mi je ena izmed mnogih gospodičen, ki so uradovale v tej sobi, pojasnila, da obleka ne bo vrnjena, ker je ni, pač pa bo prosilec dobil odškodnino. Na moje vprašanje, koliko in kdaj, pojasni gospodična, da so prej izplačevali odškodnino po 80 kron za obleko, sedaj pa že dalj časa nimajo nakazil in ne morejo izplačevati. Sedaj pa pomislite, 80 kron za črno, popolnoma ohranjeno obleko, čevlje in plišast klobuk in to šele, kadar bodo nakazila, dasi prosi fant že od aprila 1920. In s čim naj si kmetski hlapec kupi obleko, čevlje, klobuk? Kaj bo dobil za 80 kron, kdo mu bo povrnil dvakratno vožnjo? — Res se zdi, da so pri nas uradi zato, da se preskrbi nekaj uradnikov oziroma uradnic in se na ta način izvršuje socialno skrbstvo, seveda z omejenim delokrogom. — Ljubljana, dne 25. jan. 1921. Dr. B.

— Ponarejeni 20 dinarski bankovci krožijo v posebno velikem številu na Dunaju, kjer jih razpečavajo galiski judje. Zdi se, da so ti bankovce ponarejali. Zaprtili je že več galiskih judov.

Ljubljanski dogodki.

Popisovanje prebivalstva

Popisovanje prebivalstva, domače živine in stanovanjskih hiš se prične v Ljubljani 28. januarja 1921. Vsak popisni komisar ima legitimacijo mestnega magistrata. Stranke, ki znajo dobro pisati, morajo popisne pole same izpolniti, opozoriti pa je treba že sedaj na sledeče:

1. Na vprašanje o dnevu, mesecu in letu, kdaj je bil kdo rojen, je treba vpisati najtočnejše podatke. Glede osebe, ki bi na to vprašanje ne bi vedela točnega odgovora, naj se popisovalec o tem prepriča iz rojstnega lista, izpričevala, delavske ali članske knjižice itd.

2. Na vprašanje, kje je kdo rojen, se mora posebno paziti, da bo kraj rojstva označen točno in razločno. Tudi za tujce je treba vpisati, v kateri občini — okraju — (kotaru, srezu) in okrožju (županiji) se dotični kraj nahaja. Za državljane tujih držav je treba vpisati tudi državo.

3. Na vprašanje o državljanstvu se za državljane kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev odgovori na ta način, da se z natisnjenim odgovorom p o d č r t a ; za tuje državljane pa se vpiše ime države, ki ji dotična oseba pripada; za osebe, ki imajo opcijsko pravico, se p o d č r t a besedo »neodločeno«.

4. Za materni jezik se sme zapisati samo en jezik. Za otroke in neme se zaznamuje kot materni jezik, jezik njih staršev. Drugi jeziki, ki jih kdo govori še poleg maternega jezika, se vpišejo v posebno kolono.

Stranke, ki bi same ne bile dovolj pisane, morajo dati popisnemu komisariju točne odgovore na vsa vprašanja, po katerih vprašujejo tiskani obrazci — ker bi

bili sicer najstrožje kaznovani v smislu specijelnega zakona za popis prebivalstva in živine.

Ij Tedenski zdravstveni izkaz. Od 16. do 22. t. m. je bilo v Ljubljani rojenih 25 (12 moškega in 13 ženskega spola). Umrla jih je 31 (15 moških in 16 ženskih). Med umrlami je bilo 18 domačinov, 13 tujcev, v zavodih je umrlo 20 oseb. Vzrok smrti je bila v 4 slučajih jetika, za srčno kapjo je umrlo 6 oseb, za rakom 2, vsled nesreč je umrlo dvoje ljudi.

Trgovski in zasebni nastavljencl.

Seja Zveze trgovskih nastavljenecv in privatnih nameščencev se vrši v četrtek 27. t. m. ob pol 8. uri zvečer Stari trg št. 2 I. nadst. Ker je dnevni red velevažen in navzočnost vseh odbornikov obvezna, prosim točne udeležbe. — Predsednik.

Naša društva.

d Šentjakobski Orli in Orlice prirede v nedeljo dne 30. januarja ob 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela Union telovadni večer. Na sporedu so telovadni nastopi članov in članic, proste vaje, skupinske vaje in orodna telovadba. Prireditelj se vrši pri pogrnjenih mizah. Za zabavo bo dobro preskrbljeno. Svirala bo celotna salezijanska godba z Rakovnika. Vse prijatelje orlovske organizacije ljudno vabimo, da postetijo to prireditel!

Socialni vestnik.

o Naraščanje zakonskih ločitev na Nemškem. V Berlinu je bilo 1915. leta 6942 ločitev zakona, 1916. leta 6409, 1917. leta 7410 in leta 1918 pa 8519. Na vsakih 1000 zakonov je prišlo leta 1917 in 1918 v Berlinu po 90 zakonskih ločitev, po ostalih pruskih okrajih pa po 34, 40 in 44. Le po nekaterih okrajih je bilo boljše; tako je bilo v Koblenzu 11, v Hannoveru 7 in v Osnabrücku 5 ločitev na 1000 zakonov. Med ločenci je bilo v Berlinu 83,9 odstotkov protestantov, 11,4 odstotkov katoličanov in 3,4 odstotka judov; v Potsdamu 85,6 odstotkov protestantov, 9 odstotkov katoličanov, in 3,8 odstotka judov; v Aachenmu 81,6 odstotkov katoličanov in 18,4 odstotka protestantov; v Kolinu 78,7 odstotka katoličanov, 21,1 odstotka protestantov in 1,5 odstotka pa judov.

Gospodarstvo.

= »Jugoslovanski Obrtnik« je časopis, skromen po obliki, a bogat po vsebini. Le 25 K na leto stane! In vsebina? Pogledj prvo številko letošnjega leta: Članek »Pomen obrtnih zvez« ti razkriva vse ogromno delo, kaže pa tudi uspehe, ki jih dobiš, če nastopaš enotno organiziran v javnem življenju. Od vseh strani kriče: Proč s politiko v obrtnem življenju! Če pa čitaš ta članek, uvidiš, da ni samo potrebna, ampak da mora tudi brezpogojno biti. Dalje »Davčni vijak« kaže in razmotriva velikokrat neutemeljeno obdavčenje malih obrtnikov. »O razvoju obrti in trgovine«, bi moral vsako priznati pretekost, ki je tako zelo uplivala tudi sicer na naše javno življenje. Poleg omenjenih člankov je še več manjših velevažnih podatkov, razmotrivanj in potrebnih novic za vsakega obrtnika. Obrtniki, naročite se na to glasilo. Naznanite Vaš naslov po dopisnici na upravnistično »Jugoslovanske obrtnika«, Pražakova ulica 3, Ljubljana.

Trgovska pogodba s Francijo. Francoska vlada je obvestila naše poslanstvo v Parizu, da bo v kratkem poslala v Belgrad delegate, da sklenejo trgovske pogodbe z našo kraljevino.

Raznoterosti.

r Pankhurstova pred sodiščem. Kakor znano, je bila glasovita angleško sufragetinja in socialistinja miss Sylvia Pankhurstova, ki je bila lani v Rusiji, obsojena na 6 mesecev ječe radi člankov v »Workers Dreadnought«, v katerih je hujkala na upor. Pankhurstova se je proti razsodbi pritožila in te dni se je vršila proti njej vzkljena razprava. Na tej razpravi se je Pankhurstova zagovarjala z veliko vneemo in razburjanjem. Rekla je, da je v dotičnih člankih le dosledno razvijala svoja socialistična načela in naglašala, da bi 6 mesečna ječa pomenjala zanjo smrt. Sodišče je ostalo neizprosno in je prvotno razsodbo potrdilo.

Odgovorni urednik Anton Marinček.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Učencem za mizarsko obrt išče mojstra, pri katerem bi imel vsa orodja. Vstopi takoj! Ponudbe pod šifro »Učenec 10« na upravništvo »Novega Časa«.